

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Visio, in literali sensu explicatur, Primúmque, quid thornus, quis in throno sedens, & cur lapidi iaspidi, & sardio similis dicatur. Sectio II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Visio, in literali sensu explicatur,

Primumque, quid thronus, quis in throno sedens, & cum lapidi
iaspidi, & sardio similis, dicatur.

SECTIO II.

DE V M esse qui in throno Ioanni apparuit, non Christum Dominum, vt ple-
rique non rectè sentiunt, ex eo est perspicuum, quod cap. 5. sequenti, Agnus,
qui Christum representabat, accepit de manu sedentis in throno, librum illum signa-
tum sigillis septem, quem solus ipse Agnus potuit aperire. Quare is, qui in throno
residebat, proculdubio Dei maiestatem referebat, vt bene argumentatur Ioachi-
mus: quam etiam sententiam sequuntur Richardus de S. Victore, & Glossa ordi-
naria. Per thronum plerique Angelos, alij sanctos accipiunt, vt Arethas. Alij Ec-
clesiam, vt Ioachimus, Rupertus, & alij: iuxta quam sententiam eleganter Ruper-
tus obseruauit aperto ostio, sedem positam conspici in celo; quia passo Christo,
& per eum aditu in caelum patefacto, regnum Dei ita dispositum est, vt Deus in il-
lo sedeat, Principe huius mundi foras eiecto: quam ob causam Regius vates Psal.
9. cum dixisset: Dominus regnauit, decorem induit, & induit est Dominus fortitudinem,
& praecinxit se. Continuo subiunxit: Parata sedes tua ex tunc à secundo tu es: vbi enim
indutus Dominus decorem, & fortitudinem regnauit, id est, virgineam assumens
carnem, & mortem resurgendo vincens, regnum peccati, mortisque destruxit, ex-
tunc sedes eius parata est, id est, Ecclesia in caelo posita, confirmatum regnum, &
imperium stabilitum. Verum illa est germanior explicatio, quam Glossa sequitur,
intelligendum esse per thronum auctoritatem, & potestatem Dei, Ecclesiae præ-
sidentis, eamque summo consilio, & prouidentia administrantis, quem admodum
sepe sumitur in sacris literis, veluti Esaiæ 6. Vidi Dominum sedentem super solium ex-
celsum, & eleuatum. Et Ezechiel. 1. super firmamentum quasi aspectus lapidis saphyri si-
milis throni: & super similitudinem throni, similitudo quasi aspectus hominis desuper.

Cur verò Deus, similis lapidi iaspidi, & sardio apparuerit, multiplex affertur II.
ratio. Prima est Ambrosij Ansberti, qui existimat eum, qui sedet in throno,
Christum representare: ait per iaspidem virentem gemmam indicari diuinitatem
Christi; in cuius nimirum conspectu, & fruitione viror gloriæ immarcessibilis
consistit: per sardium autem, qui gemma est rubens, humanitatem exprimi, quæ
passionis tempore, sanguine rubuit, iuxta illud Esaiæ 63. Quare rubrum est indu-
mentum tuum? Verum quia eum qui in throno residet, non Christum, sed Deum
ipsum esse, paulò ante probauimus, hac ratione prætermittam, est secunda Diui
Augustini, seu potius Ticonij, Bedæ, Primasij, & Ruperti, in iaspide, qui aquæ
colorem refert, diluuium aquæ, quod iam præterijt: Per sardium ignei coloris,
diluuium ignis, quod adhuc expectatur, significari. Addit Rupertus, quoniam
inter vtrumque iudicium, per aquam videlicet & ignem diuina misericordia elu-
xit, tributo ad præsentiam tempore, idcirco in circuitu sedis Iridem, quæ signum
est pacis, & clementiæ apparere. Tertia est Richardi de sancto Victore, virorem
iaspidis significare immarcessibilem gloriam: ruborem sardij inferiorem ignem,
atque ad eò Deum vtrumque colorem referre: quia electos virore gloriæ demul-
cet, reprobos autem ignis æterni comminatione deterret. Quarta est Ioachimi,
qui Trinitatem in throno illo residentem agnoscens, in iaspide Patris personam
considerat; in sardio Filium, in smaragdo, qui paulò post subiungitur: & in Iride

Qui in throno Ioanni apparuerit.

Ioachimus. Richa. Vict. Per thronum quid aliquis intelligat. Arethas. Rupert. Psalms. 92. 1.

Passo Christo, Ecclesia regnum stabilem est.

Germanior throni explicatio.

Esai. 6. 1. Ezech. 1. 26.

i. Ratio.

Ambros. Ansbert.

Cur iaspidis, & sardio similitudo apparuerit Deus.

Esai. 63. 2. Secunda.

D. August. Ticon.

Bedæ. Primasij.

Rupertus.

Tertia.

Rich. Vict.

Quarta.

Ioachim.

Spiritum sanctum. Etenim cum Iaspis sit gemma viridis, in viriditate autem vita arborum, & herbarum posita sit. Rectè, inquit, in Iaspide persona Patris exprimitur, quæ vitæ omni principium est. In sardio autem, qui colorem refert sanguineum Filius indicatur, qui per assumptam humanitatem in passione rubicundus apparuit. Denique smaragdus qui viriditate præcellit, Spiritum sanctum designat, qui per gratiarum suarum dona hominum corda ad spem gloria excitat.

III.

Quinta ratio
mysterio con-
gruentior
Iustus, &
misericors
apparet Chri-
stus, quia
Ecclesia gu-
bernator.

Ezech. 1.

Psalm. 88. 9

D. August.

D. Hieron.

III.

Misericors
non iustus
architectus
Deus.

Esaia 28. 2.

Glossa.

Thren. 3. 33.

D. Hieronym.

Psalm. 76. 9

Iustitia fa-
bricam ab
impis ere-
ctam sepe
labefecit
Deus.

Plinius.

Iacob. 2. 1.

Quinta ratio, quæ magis videtur mysterio visionis congruere, illa afferri potest: apparuisse Deum simile viridi iaspidi, & rubenti sardio, quia cum hoc loco Deus Ecclesiæ gubernatorem referat, opus fuit duo illa præsidia, quibus perfecta rerum publicarum administratio continetur, misericordiam scilicet, ac iustitiam præ se ferre: rectè enim iaspis propter viridem colorem bonæ spei symbolum, misericordiam: Sardius autem iustitiam propter ardorem exprimit. Sic etiam Ezechiel. 1. ad idem significandum Dominus Prophetæ apparuit superiori parte speciem electri, quod paleas ad se attrahit: ignis autem omnia consumentis in parte inferiori similitudinem ostendens. Atque hæc duo in Deo tanquam mundi Principi agnoscit Regius vates Psalm. 88. cum ait. Quoniam dixisti, in æternum misericordiam adificabitur in caelis, preparabitur veritas tua in eis. Vbi vides tam misericordiam, quam iustitiæ mentionem fieri: quemadmodum exponunt D. August. & D. Hier.

Illud obiter obserua dici misericordiam ædificari à Deo: quali proprium eius opus, appellarique Deum hoc loco non iustitiæ, sed misericordiam architectum, quia misericordiam proprium Dei opus est, iustitia verò quoad vindictam, & animaduersionem, quodammodo alienum & peregrinum quemadmodum disertis verbis docet Esaia, cap. 28. *Ut faciat opus suum, alienum opus eius, ut operetur opus suum, peregrinum est opus eius ab eo.* Quem locum Glossa ordinaria sic per interrogationem dispungit: *Trascetur ut facias opus suum: quæ dicat, minime verò est opus suum irasci, & punire, sed alienum & peregrinum, ut statim subiungitur, eodémque modo exponit Interlinealis: alij sine interrogatione, sic in eandem sententiam interpretantur, ut faciat opus suum, id est, ut faciat quod facere instituit, puniendo videlicet Hebræos: alienum est opus eius, id est, non ex animo, sed quodammodo coactus puniet, quod clarius dixit Hieremias, Threnorum 3.*

Non ex corde suo humiliavit, & abiecit filios hominum. Simul etiam advertit D. Hieronymus in eundem locum Psalmi citati, misericordiam semper à Deo ædificari, nec unquam destrui. Itaque Deus misericordiam fabricam, quam molimur, continuo promouet, nec unquam ab ea manum amouet: quemadmodum significauit Regius vates, Psalm. 76. illis verbis: *Nunquid misericordiam suam abscondit à generatione in generationem? Vbi obseruandum est verbum illud abscondit, quod indicat, Deum huius misericordiam, quod ab æterno texuit, nunquam præcidisse, sed continuatam beneficiorum suorum seriem absque vlla intermissione continuasse, & continuaturum in posterum, cum tamen iustitiam non solum ipse non ædificet, sed & eius fabricam, quam impij suis sceleribus erigunt sæpenumero pariendo labefacit, quam ob causam eiusmodi ædificiorum iam iniuria, & preparationes descripsit Regius Prophetæ, cum subiunxit: *preparabitur veritas tua in eis, id est, vel ipsa punitiois fundamenta, quæ impij suis sceleribus iaciunt, per misericordiam destrues, ita ut promotio misericordiam ædificio, vel ipsæ ad puniendum preparationes diruantur.**

V.

Id, quod in nostro sardio licet videre, is enim ut auctor est Plinius lib. 37. cap. 7. oleo hebetatur: sic enim Dei iustitia per misericordiam oleum hebetatur, & vincitur: quemadmodum dicitur Iacob. 2. illis verbis: *Superexaltat autem misericordiam*

cordia iudicium. Græci legunt *ἡγαλαυγία*, id est, exulret aduersus iudicium: quanquam aiunt sumi, pro vincit, exuperat, & obtundit, quia scilicet victores victis insultare solent, & aduersus illos exultare: quare sensus apud Græcos ille est. Si misericordia cum iudicio contenderet, victricem futuram misericordiam, quia *misericordia Domini super omnia opera eius*. Ad eundem ferè modum dixit Paulus ad Coloss. 3. *Et pax Christi exulret in cordibus vestris*: hoc est, vt pax in iudicium victoris, ac triumphantis dicatur exultare: Græcè est *ἡγαλαυγία*, quod quidam ex Græcis sic interpretantur, id est, *In certamine: iudicis fungatur officio*. Alij *brauium ferat*, videlicet aduersus liuorem, & contentionem, imò & aduersus mundi pacem, quæ paci Christi contraria est: cui contrarium est *ἡγαλαυγία*, quo vsus est Apostolus ad Coloss. 2. *Nemo vos seducat*: nam pro *seducat*, est Græcè *ἡγαλαυγία*, hoc est, nemo vos fraudet in brauiis, & præmio: cum enim aliquis in certamen descendens, per agonothetæ iniustitiam, brauium & debitam sibi victoriæ palmam amittit, dicitur *ἡγαλαυγία*, hoc est, fraudari brauiis, & præmio sibi debito.

*Iustitia Dei
victrix mis-
ericordiam.*

*Ad Coloss.
3. 15.*

Coloss. 2. 18.

Sed vt ad priorem locum reuertamur, alij *ἡγαλαυγία*, sic interpretantur, id est præmijs loco detur. Habet enim *ἡγαλαυγία* multiplicem vim: Theodoretus secundam expositionem sequitur. *Pax Christi ἡγαλαυγία*, in cordibus vestris, hoc est, inquit, si quis ab aliquo molestiam acceperit, habeat in corde pacem. Agonotheta officio fungentem, & Regentem, Theophylactus eandem, & tertiam tradit. *Sax*, inquit, *Dei palmam ferat in cordibus vestris*: se numero, inquit, iniuria sumus à quopiam affecti, & gemimam ferat in cordibus vestris: altera ad vindictam, ad longanimitatem altera nos incitant: quando vincti enim pax Dei in vobis steterit, vt insui quispiam *Brabeuta*, id est, iudex certaminisque arbiter, dederitque victoriæ palmam, qui iusserit vt sis longanimis, cessabit aduersarius tuus: ipsa igitur pax Dei palmam ferat, non ira, non contentio, non humana pax, ea enim ex ultione nascitur, sed Dei. Hæc Theophylactus. Vbi cernis eum duas expositiones, hoc est, secundam, ac tertiam complecti. Nos omnes eas, quas recensuimus, probamus, sed interim primam nostram, quam attulimus vt potè cum nostra vulgata editione consentientem, nec à verbi ipsius Græci proprietate abhorrentem eo apposimus, vt testimonium Iacobi citatum illustraremus. Cùm igitur in Deo, tanquam in Ecclesie Principe, duæ illæ partes præcipuæ, misericordia, & iustitia, in duplici hoc lapide expressæ, mirificè eluceant, maximum tamen inter eas discrimen cernitur, eum de misericordia, dixerit Regius vates, *adificabitur*: de iustitia, *preparabitur*.

*VI.
Theodor.*

*Pax Christi,
mundi pacem
geminat.*

Theophyl.

*Discrimen
inter Dei mi-
sericordiam
& iustitiam.*

Quid sit, Iris in circuitu sedis similis visioni smaragdina.

SECTIO III.

I Oachimus primùm existimat per *iridem*, Spiritus sancti significare personam, I. sicuti paulò ante in iaspide Patrem, in sardio Filium intellexit. Rationem similitudinis eam affert, quia sicut iris triplicem colorè refert, viridem, exruleum, & rubicundum: ita Spiritus sanctus primùm homini confert gratiam, vt erodat: deinde vt operari valeat: postremò vt charitate sit perfectus: Quam ob causam ait Spiritum sanctum, primùm in specie columbæ: deinde per insufflationem: denique in igni fuisse concessum. Quòd verò *iris* in circuitu sedis sit, illud significat, Ecclesiam vnde quaque Spiritus sancti præsidio muniti, iuxta illud Psal. 124. *Montes in circuitu eius, & Dominus in circuitu populi sui*.

*Spiritus sanctus
iride coloratur,
ex Ioaichimo.*

*Spiritus sanctus
presidio
munitur Ec-
clesia.
Psal. 124. 2.*

Secundò, Richardus de sancto Victore in *iride*, eum speciem arcus habeat, II. atque adeo belli signum præferat, putat significari iudicium: esse autem in *circuitu sedis*, quia tam à dextris quam à sinistris vniuersos iudicis complectetur

Rich. Vict.